

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัย คณะผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 กลุ่มเป้าหมายจำแนกตามโรงเรียน สถานภาพและระดับชั้นที่สอน

กลุ่มเป้าหมายเป็นคณะครูในโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ที่มีความสนใจและเต็มใจที่จะร่วมวิจัย รวม 12 โรงเรียนได้แก่ โรงเรียนบ้านถนนกลาง โรงเรียนบ้านหนองดินดำ โรงเรียนโคกนางามปลาเซียม โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล โรงเรียนบ้านทรายทองวิทยาคม โรงเรียนม่วงหวานพัฒนศึกษา โรงเรียนบ้านกุดเลาะ (ครูประชานุสรณ์) เขาไร่ศึกษา บ้านแกวิทยาคม หนองโนประชาสรรค์ ท่าพระวิทยายน น้ำพองพัฒนศึกษา

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มเป้าหมายการวิจัยจำแนกตามโรงเรียน สถานภาพและระดับชั้นที่สอน

โรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย	ผู้บริหาร	ครูระดับชั้น			รวม
		ปฐมวัย	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	
บ้านถนนกลาง	1	-	4	-	5
บ้านหนองดินดำ	1	1	3	-	5
โคกนางามปลาเซียม	1	-	9	-	10
ห้วยเม็กราษฎร์นุกูล	1	2	9	-	12
บ้านทรายทองวิทยาคม	1	2	7	5	15
ม่วงหวานพัฒนศึกษา	-	-	-	18	18
บ้านกุดเลาะ (ครูประชานุสรณ์)	1	1	5	-	7
เขาไร่ศึกษา	3	-	-	33	36
บ้านแกวิทยาคม	2	2	9	9	22
หนองโนประชาสรรค์	2	-	-	18	20
ท่าพระวิทยายน	1	-	-	9	10
น้ำพองพัฒนศึกษา	1	-	-	11	12
รวม	15	8	46	103	172

จากตารางที่ 1 แสดงกลุ่มเป้าหมายการวิจัยจำแนกตามโรงเรียน สถานภาพและระดับชั้นที่สอน มีจำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยจำนวน 12 โรงเรียน กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คน ครูที่สอนระดับปฐมวัย จำนวน 8 คน ครูที่สอนระดับประถมศึกษา จำนวน 46 คน และครูที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 103 คน

ตารางที่ 2 จำนวนกลุ่มเป้าหมายจำแนกตามกลุ่มสาระที่สอน และวันที่เข้าอบรม

กลุ่มสาระ	17 เมษายน 2554 จำนวน (คน)	18 เมษายน 2554 จำนวน (คน)	21 เมษายน 2554 จำนวน (คน)
คณิตศาสตร์	9	9	10
วิทยาศาสตร์	9	9	8
ศิลปะ	3	3	4
ภาษาไทย	8	8	6
ภาษาต่างประเทศ	7	7	12
สังคม	10	10	11
สุขศึกษา พลศึกษา	4	4	6
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	11	11	9
สอนมากกว่า 1 สาระการเรียนรู้	21	21	23
ไม่ระบุ	3	3	-
รวม	85	85	89

จากตารางที่ 2 แสดงจำนวนกลุ่มเป้าหมายจำแนกตามกลุ่มสาระที่สอน และวันที่เข้าอบรม โดยจำแนกเป็นกลุ่มสาระคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ สังคม สุขศึกษา พลศึกษา การงานอาชีพและเทคโนโลยี และวันที่เข้าอบรมดังนี้ วันที่ 17 เมษายน 2554 มีจำนวนครูที่เข้าอบรม จำนวน 85 คน วันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2554 จำนวน 85 คน และวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2554 จำนวน 89 คน

1.2 เนื้อหาวิชา

การวิจัยครั้งนี้ครอบคลุมเนื้อหาสาระใน 8 กลุ่มสาระ ได้แก่ กลุ่มสาระเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระเรียนรู้วิทยาศาสตร์กลุ่มสาระเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ กลุ่มสาระเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ใน 3 ระดับ คือ ปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

2. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. การสร้างบรรยากาศการยอมรับของกลุ่มเป้าหมายและร่วมกันระบุปัญหาและการแก้ไขปัญหามีศักยภาพ

คณะผู้วิจัยได้ทำการประชุมเพื่อทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการจัดการอบรม รวมทั้งศึกษาสภาพทั่วไปและตรวจสอบความต้องการหรือความจำเป็นกับคณะผู้บริหารโรงเรียนและครูที่เข้ารับการอบรม

2. ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครู

มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เอกสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างคุณลักษณะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพอเพียง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน การวิจัยเชิงปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม กระบวนการพัฒนาวิชาชีพครูและการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ วิธีประเมินผลหลักสูตร จากนั้นผู้วิจัยศึกษาความคิดเห็นของครูที่เข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างคุณลักษณะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพอเพียงสร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) จากข้อมูลที่รวบรวมได้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

ขั้นที่ 2 การสร้างหลักสูตร เป็นการสร้างหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับผลการศึกษาข้อมูล โดยมีองค์ประกอบได้แก่ สภาพปัญหาและความจำเป็น หลักการ เป้าหมายของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตร วิธีการฝึกอบรม สื่อประกอบการฝึกอบรม และการประเมินผลหลักสูตร โดยอยู่บนพื้นฐานจากข้อมูลที่ได้อันขั้นที่ 1

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรที่ได้รับการประเมินและปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ด้วยการนำไปปฏิบัติจริงกับกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นที่ 4 การประเมินผลการปรับปรุงหลักสูตร ขั้นตอนนี้เป็นการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรภายหลังการทดลองใช้

3. เครื่องมือวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 แบบสอบถามครูก่อนเข้ารับการอบรมการพัฒนานวัตกรรมด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ประกอบด้วยคำถามแบบมาตราประมาณค่าประกอบคำถามปลายเปิดเพื่อสอบถามครูเกี่ยวกับประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 แบบสังเกตผู้รับการอบรมการพัฒนานวัตกรรมด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน เป็นแบบสังเกตการอบรมที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสังเกตการอบรมแบบปลายเปิด ใช้สังเกตระหว่างดำเนินการฝึกอบรม

3.3 แบบสอบถามครูเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามกำหนดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยผู้เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนานวัตกรรมด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างคุณลักษณะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียนตามที่ต้องการ โดยคณะผู้วิจัยทำหน้าที่ประสานงาน คอยอำนวยความสะดวก สาธิตและให้ความรู้ โดยจะขอนำเสนอการเก็บรวบรวมข้อมูลตามชนิดของเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 การสอบถามครูก่อนเข้ารับการอบรมการพัฒนานวัตกรรมด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการสอบถามครูเกี่ยวกับความเข้าใจและประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4.2 การสังเกตผู้รับการอบรมการพัฒนานวัตกรรมด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน เป็นแบบสังเกตการอบรมที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสังเกตการอบรมแบบปลายเปิด ใช้สังเกตระหว่างดำเนินการฝึกอบรม

4.3 การสอบถามครูหลังจากการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการสอบถามครูเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่คาดว่าจะทำต่อไป หลังจากผ่านการอบรม

4.4 ข้อมูลที่รวบรวมได้จากเครื่องมือต่างๆจะถูกวิเคราะห์และนำเสนอด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประกอบคำอธิบาย